

Gestelde vragen tijdens webinar

Tekenexperts online 2020

Met antwoorden van onze experts



- *Zijn Lyme patiënten een verhoogde risico-groep voor Covid19?*

Het lijkt er vooralsnog op dat lymepatiënten in het algemeen geen hoger risico lopen bij een besmetting met COVID-19. Mogelijk kan er bij lymepatiënten met een onderliggende afweerstoornis wel sprake zijn van een hoger risico.

- *Is het gebruik van Deet afdoende om je te beschermen tegen teken (voor de kampeerders)?*

Deet is een goed middel tegen teken voor de kampeerder, maar houd er rekening mee dat (tegen teken) het alleen werkt op de plek waar je het aanbrengt en het na enkele uren uitgewerkt is. DEET kan ook kunststoffen beschadigen. Alternatieven voor Deet zijn middelen op basis van Citriodiol en IR3535.

- *Waar heeft een teek een hekel aan en wat is zijn natuurlijke vijand?*

Een teek houdt niet van droogte. Er zijn insecten die teken eten en ook vogels eten teken. Tijdens rust in de bodem krijgt de teek ook te maken met aaltjes, schimmels en mijten. Onderzoek toont ook aan dat er minder teken zitten in bossen met een gezonde mierenpopulatie.

- *Er wordt steeds minder langs paden en wegen gemaaid. Zullen we dus met de teek moeten leren leven, een beetje zoals met de eikenprocessierups?*

De teek zal er altijd zijn. Met de goede maatregelen in acht kan goed samen geleefd worden. Maaien langs paden kan helpen te voorkomen dat mensen in contact komen met teken, maar op grote schaal is het niet haalbaar of onwenselijk. Bovendien neigen mensen meer naar de zijkant van het pad te lopen als er gemaaid is.

- *Hoe lang kan een teek op kleding overleven?*

Zo'n drie dagen.

- *Zijn jonge teken minder met Lyme besmet dan oudere, oftewel: een kleintje kan geen kwaad?*

Het eerste stadium, de larve, draagt geen lymebacterie over. Het tweede stadium, de nimf, het vaakst omdat deze relatief veel voorkomt en ongeveer 1/5e besmet is. Volwassen teken zijn relatief vaker besmet, ze hebben één keer extra bloed gedronken, maar komen relatief minder vaak voor in het groen.

- *Is het erg als bij het verwijderen (een deel van) de kop van de teek blijft zitten?*

Het lichaam is het belangrijkste te verwijderen. Als een stukje van de kop in de huid achterblijft is dat ongevaarlijk. Dat komt er vanzelf weer uit, net als bij een splinter. Pak de teek met een puntig pincet zo dicht mogelijk op de huid bij de kop vast en trek hem er rustig uit.

<https://www.rivm.nl/tekenbeten-en-lyme/tekenbeet/verwijderen-van-teek>

- *Kun je lyme in je eigen lichaam knijpen, als je in de teek knijpt met pincet?*

Als de teek al vastzit op de huid is er al de mogelijkheid geweest op het doorgeven van lyme door de beet.

- *Bij het verwijderen van de teek: moet je nu wel of niet draaien met de pincet?*

Niet draaien; pak de teek met een puntig pincet zo dicht mogelijk op de huid bij de kop vast en trek hem er rustig uit.

- *Is er een mogelijkheid om medewerkers jaarlijks een Lyme PMO test aan te bieden middels bloedonderzoek?*

In de nationale Richtlijn Arbeid en Lymeziekte wordt afgeraden om bloedonderzoek te doen naar de ziekte van Lyme bij mensen die geen klachten hebben. De bestaande tests zijn daar niet geschikt voor en de huisarts zal niet overgaan tot behandeling als er geen klachten zijn. Standaard bloedonderzoek op antistoffen bij individuele werknemers zonder klachten wordt door de deskundigen beschouwd als niet zinvol en uw werknemer loopt het risico op overbehandeling. Er kan immers geen goed onderscheid gemaakt worden tussen een al doorgemaakte en verwerkte infectie van Lyme en een bestaande nog opkomende infectie.

- *Hoe lang duurt het voordat je klachten krijgt in geval van TBE als je hier al ziek van wordt?*

De meeste mensen die besmet zijn geraakt met het virus worden niet ziek of krijgen milde klachten 7 tot 14 dagen na een tekenbeet. Bij de mensen die ziek worden, verloopt de ziekte meestal in twee fasen. In de eerste fase lijken de klachten erg op griep. <https://www.rivm.nl/>

- *Hoe verplaatst een teek zich op het lichaam?*

De teek kruipt onder kleding door en gebruikt daarbij de naar achter gerichte haartjes. Je voelt dit meestal niet. Op een warm plekje, of bij knellende kleding, bijt de teek zich vast.

- *Zijn er bepaalde omgevingen of soorten beplanting, zoals naaldbomen, die meer risico geven op teken/ en -beten?*

Vegetatie met een rijke strooisellaag (dode bladeren, humus), of een rijke bodembedekking (gras, klimop) én voldoende gastheren (muizen, vogels reeën) zijn geschikt voor teken. Verschillen tussen dennenbos en eikenbos zijn wel beschreven, maar vaak tegenstrijdig.

- *Hoe lang zijn professionals in het groen bezig met de teken controle per dag?*

Voor het goed systematisch controleren van kleding en lichaam zijn een paar minuten per dag nodig. (zie ook het filmpje). Het is belangrijk om ook regelmatig de handen tijdens het werk te controleren en voor je weer in de auto stapt ook de broek even schoon te maken.

- *Waarom zijn veel tekenwerende broeken juist donker van kleur?*

Dat is waarschijnlijk de marktwerking en de achtergrond in jacht- en militaire sector.

- *Kleding een nacht in de vriezer doen, is dat ook een manier om de teken te doden?*

Dat kan, maar dan moet je ze wel 3 dagen laten zitten. Effectiever is droogte: droge kleding 10 minuten bij c.a. 60 graden Celsius in de droger, of wassen bij 60 graden.

- *Is de registratie van de tekenbeet bij Stigas alleen voldoende, of moet je de beet ook melden op Tekenradar.nl?*

Voor een bedrijfsrapportage kunnen aangesloten bedrijven bij Stigas registreren. Het is heel belangrijk voor de landelijke registratie om bij de Tekenradar te registreren.

- *Wanneer raad je tekenwerende kleding aan voor vrijwilligers? Is dat bij x aantal dagen vrijwilligerswerk per week?*

Dit is zinvol bij een hoog risico op tekenbeten.

- *Kan je de kleding hele dagen veilig dragen?*

Er zijn verschillende merken kleding met verschillende eigenschappen. Voor het type dat gebaseerd is op het textiel dat de Duitse Bundeswehr gebruikt geldt dat zelfs bij 7 dagen per week, 24 uur per dag dragen. Zolang de maximaal toelaatbare hoeveelheid permethrin die in het lichaam komt niet wordt overschreden. Er wordt gewerkt aan een CE norm die dergelijke kwaliteitseisen borgen voor alle merken en types. Er is al een NEN-norm (NEN 8333). Zie ook

<https://www.nen.nl/Normontwikkeling/Doe-mee/Normcommissies-en-nieuwe-trajecten/Normcommissies-Arbeid/Projectgroep-beschermende-kleding-tegen-tekenbeten/Veelgestelde-vragen-NEN-8333Nieuw.htm>.

- *Wordt er contact onderhouden met de lyme-vereniging?*

Ja.

- *Er zijn veel allochtonen die werken in het groen. Hoe dat te communiceren in het geval van onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal?*

Voorlichting geven met filmpjes (evt. in een andere taal) of samen met een tolk.

- *Is er een negatieve effect van de stof Permethrin op de gezondheid en/of milieu en andere dieren?*

Ja, dit doodt ook andere kleine geleedpotigen. Grotere dieren, zoals bijen en vlinders ondervinden nauwelijks een effect bij contact met de kleding. Permethrin kan in het water schadelijk zijn.

Permethrin breekt echter ook snel af en komt bij goede kwaliteit kleding maar langzaam vrij. Het is niet te verwachten dat bij normaal gebruik risico's voor het milieu ontstaan. Zie ook

<https://www.nen.nl/Normontwikkeling/Doe-mee/Normcommissies-en-nieuwe-trajecten/Normcommissies-Arbeid/Projectgroep-beschermende-kleding-tegen-tekenbeten/Veelgestelde-vragen-NEN-8333Nieuw>.

- *URL achtergrondartikelen*

<https://www.biomaatschappij.nl/ziekte-van-lyme/>